KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV

Údolní 39, 602 00 Brno
Telefon: 542 542 111
Fax: 542 542 112
E-mail: podatelna@ochrance.cz
Web: www.ochrance.cz

Vážená paní
L. H.
xxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxx

Brno 10. prosince 2012
Č. j.: PDCJ 2934/2012

Vážená paní H.,

reaguji na Vaši **žádost o poskytnutí informací** podle zákona č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ze dne 24. listopadu 2012 k **podnětům týkajícím se rozhodčího řízení**.

K jednotlivým otázkám Vám poskytuji následující informace:

K dotazu, zda se na ochránce „obracejí lidé se stížnostmi týkajícími se rozhodčího řízení, kolik takových stížností je (v jednotlivých letech), co je nejčastěji jejich obsahem a v kolika případech byly tyto stížnosti z Vaší strany vyhodnoceny jako důvodné.“

Ochránce každý rok obdrží **cca 20 podnětů**, v nichž žadatelé vyjádří výslovný nesouhlas s vydaným rozhodčím nálezem ve své věci (nebo naznačí obavu z budoucího rozhodčího nálezu). Vesměs zpochybňují **existenci tvrzené povinnosti (dluhu), přiměřenost „přisouzeného“ plnění (zejména v rozsahu úroků či smluvních sankcí), či výši nákladů rozhodčího řízení**. Ochránce je rovněž adresátem značného počtu podnětů napadajících průběh exekuce, jejímž podkladem je (může být) rozhodčí nález.

Působnost ochránce nedopadá ani na samotné soukromoprávní vztahy, z nichž spory vznikly, ani na **činnost rozhodců**. (Stejně tak ochránce není oprávněn jakkoliv zasahovat do rozhodovací činnosti soudů.) **Ochránci proto standardně nepřísluší posoudit ani platnost rozhodčí doložky ani samotný rozhodčí nález.** V tomto ohledu (viz Váš dotaz) proto nelze hovořit o případech, kdy ochránce „stížnosti vyhodnotil jako důvodné“.

Reakce ochránce vesměs spočívala v **popisu základního mechanismu obrany** pro **případ možné neplatnosti rozhodčí doložky ve spotřebitelských vztazích** (návrh k soudu na zrušení rozhodčího nálezu do tří měsíců od jeho doručení; pozdější návrh na zastavení soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce). V rozsahu komplexní právní porady a sepsání potřebného podání musel ochránce odkázat na právní pomoc advokátů nebo specializovaných nevládních organizací.

Ochránce však na podnětech **sledoval negativní důsledky aplikace rozhodčích doložek obsažených ve formulářových spotřebitelských smlouvách** (uložení povinnosti nezákonných plnění a drakonických sankcí, jež by u soudů nikdy neobstály), jimž spotřebitelé buď vůbec nebyli s to čelit (napadnout rozhodčí nález před soudem) nebo nebyli úspěšní z čistě formálních důvodů. Využití těchto zjištění popíši později.

Podrobně se ochránce věnoval přípustnosti **rozhodčích doložek v nájemních smlouvách obcí.** S ohledem na svá zjištění obcím **nedoporučil** užívat rozhodčích doložek. Tiskovou zprávu z 10. února 2010[1] a stanovisko ochránce z května 2012[2] naleznete na webu ochránce.

K dotazu, zda ochránce učinil nějaká veřejná prohlášení týkající se rozhodčího řízení (zejména ve vztahu ke spotřebitelům) či zda se vyjadřoval k novelizaci zákona o rozhodčím řízení účinné od 1. dubna tohoto roku.

S ohledem na své kompetence ochránce dlouhodobě sledoval dopady rozhodčích doložek pouze ve spotřebitelských smlouvách.

V **souhrnné zprávě za rok 2009**[3] ochránce informoval o svých připomínkách k tehdejšímu návrhu novely zákona o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a zákona o rozhodčím řízení. Text samotných připomínek naleznete v příloze. Současně ochránce ve zprávě **doporučil Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR přijmout novelu občanského zákoníku zakazující předběžné sjednávání rozhodčích doložek ve všech spotřebitelských smlouvách**. Učinil tak po zjištění zásadního zhoršení postavení spotřebitele v porovnání se soudním řešením sporu (neústavní odepření práva na spravedlivý proces, a to v masovém měřítku) a na základě přesvědčení o pravděpodobné neplatnosti rozhodčích doložek ve formulářových spotřebitelských smlouvách a zjištění, že spotřebitelé prakticky nejsou schopni obrany (vesměs ani nevědí o možnosti napadení rozhodčího nálezu u soudu – rozhodčí nálezy tato poučení tehdy neobsahovaly). Ochránce však nezpochybnil možnost využití existujícího systému mimosoudního řešení sporů (ADR) založený na dohodě stran o předložení konkrétního sporu rozhodci (či mediátorovi) až po vzniku sporu a přivítal zvažované rozšíření kompetencí finančního arbitra rozhodovat spory ze smluv o spotřebitelském úvěru.

---

[1] http://www.ochrance.cz/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2010/ochrance-zada-zakaz-rozhodcich-dolozek-ve-spotrebitelskych-smlouvach/

[2] http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/ochrana_spotrebitele/Stanovisko-rozhodci_dolozky.pdf

[3] http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Souhrnna_zprava_VOP_2009.PDF, str. 20 a str. 163 a 164

Dne 10. února 2010 ochránce (tehdy JUDr. Otakar Motejl) **osobně vyzval poslance, aby se zabývali problematikou předběžných rozhodčích doložek a zakázali jejich používání ve spotřebitelských smlouvách**. Tiskovou zprávu najdete na webu.[4]

Základní informace o **připomínkách ochránce k novele zákona o rozhodčím řízení přijaté pod č. 19/2012 Sb.** najdete ve výroční zprávě o činnosti ochránce za rok 2010.[5] V podrobnostech odkazuji na přiložený text samotných připomínek.

S pozdravem

JUDr. Pavel Pořízek
vedoucí Kanceláře
veřejného ochránce práv

Příloha:
příloha k PDCJ: 850/2010 - Připomínky veřejného ochránce práv k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 216/2004 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 6. dubna 2010

příloha k PDCJ 198/2011 - Připomínky veřejného ochránce práv k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ze dne 24. ledna 2011

[4] http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/ochrana_spotrebitele/Stanovisko-rozhodci_dolozky.pdf
[5] http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu/Souhrnna_zprava_VOP_2010.pdf, str. 19